

5. KOMPETENCIE (PROFIL) ABSOLVENTA

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola pedagogická Kmeťovo stromoradie 5 080 01 Prešov
Názov školského vzdelávacieho programu	Výchovná a humanitná činnosť
Kód a názov ŠVP	76 Učiteľstvo
Kód a názov študijného odboru	7670 M pedagogický asistent
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie – SKKR/EKR 4
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum schválenia ŠkVP	25. august 2008
Miesto vydania	Stredná odborná škola pedagogická, Kmeťovo stromoradie č.5, 080 01 Prešov
Platnosť ŠkVP	01. september 2023 začínajúc prvým ročníkom

5.1. Celková charakteristika absolventa

Absolventi skupiny študijných odborov 76 Učiteľstvo sú kvalifikovaní pracovníci so širokým odborným profilom, schopní samostatne vykonávať odborné činnosti v predprimárnom, primárnom a sekundárnom vzdelávaní, vo výchove vo voľnom čase, vo vzdelávacích, kultúrnych, sociálnych zariadeniach a zariadeniach sociálnej starostlivosti a vo verejnej správe, pre ktoré je podmienkou ukončené úplné stredné odborné vzdelanie.

Náročnosť profesií v daných oblastiach vyžaduje široký všeobecný rozhľad, rozsiahle odborné vedomosti a spôsobilosti a kladie vysoké nároky na osobnostný rozvoj. Absolventi poznajú základné pedagogické a psychologické zákonitosti svojho odboru a vedia ich prakticky využívať pri riešení odborných problémov. Vplývajú na formovanie osobnosti jedinca po stránke kognitívnej, sociálnej, emocionálnej a senzomotorickej, čo predpokladá ovládanie príslušných metód a metodík práce s rôznymi vekovými kategóriami. Rešpektujú ľudské práva a slobodu jednotlivcov i skupín a zodpovedne využívajú získané informácie. Uplatňujú špecifiká edukačnej práce a integrácie detí zdravotne, telesne, zmyslovo či duševne postihnutých. Sú schopní aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, projektovať, zorganizovať, zrealizovať aktivity, vyhodnotiť prácu svoju i svojich kolegov. Dôležitou súčasťou profilu absolventa sú jeho vedomosti a spôsobilosti z oblasti hygieny a bezpečnosti práce, starostlivosti o zdravie a jeho ochranu, tvorby a ochrany životného prostredia, vrátane starostlivosti o kultúru práce a pracovné prostredie.

V správaní absolventov tejto skupiny odborov dominuje tolerancia, empatia, asertivita a prosociálne správanie. Sú pripravení pracovať tvorivo samostatne aj v tíme, v praktickej a teoretickej činnosti, sú komunikatívne zruční v nadväzovaní a sprostredkovaní kontaktov, majú kultivované vystupovanie a prejavy. Vyznačujú sa vysokým stupňom sebaregulácie a sebakontroly, schopnosťou spolupráce. Majú predpoklady na ďalší odborný, profesionálny a osobnostný rozvoj, inováciu práce i prehlbovanie vedomostí a zručností. Sú naklonení a otvorení novým trendom a metódam v danej profesii.

Absolventi skupiny študijných odborov majú predpoklady konať cieľavedome, rozvážne a rozhodne v súlade s právnymi predpismi spoločnosti, zásadami vlastenectva, humanizmu a demokracie. Predpokladá sa ich schopnosť samostatného ďalšieho rozvoja a štúdia odboru na základe získaných vedomostí vo všeobecnovzdelávacích i odborných predmetoch. Odborná stredoškolská príprava je orientovaná tak, aby absolvent tohto typu strednej školy mohol ďalej pokračovať vo vysokoškolskom vzdelávaní na prvom a druhom stupni.

Po absolvovaní vzdelávacieho programu absolvent disponuje týmito kompetenciami:

5.2. Kľúčové kompetencie

„Kľúčové kompetencie sú tie, ktoré potrebujú všetci ľudia na svoje osobné naplnenie a rozvoj, zamestnateľnosť, sociálne začlenenie, udržateľný životný štýl, úspešný život v spoločnosti, ktorá žije v mieri, pre riadenie života so zodpovedným prístupom ku zdraviu a aktívne občianstvo.

Všetky kľúčové kompetencie sa považujú za rovnako dôležité. Každá z nich prispieva k úspešnému životu v spoločnosti. Kompetencie možno využívať v mnohých rôznych súvislostiach a rozličných kombináciách. Prekrývajú sa a nadväzujú na seba; aspekty, ktoré sú podstatné v jednej oblasti, zvyčajne podporujú kompetencie aj v ďalšej oblasti.

V súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie má absolvent úplného stredného odborného vzdelávania v rámci teoretického a praktického vyučovania nadobudnúť schopnosť rozvíjať tieto kľúčové kompetencie v nasledujúcich opisoch:

Gramotnosť

Absolvent dokáže:

- porozumieť akémukoľvek počutému vecnému textu, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho osobným a odborným záujmom;
- porozumieť obsahu a významu vecného textu (vrátane tabuliek, grafov, nákresov a schém), vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie a spojiť ich do ucelenej informácie;
- identifikovať v texte logické, časové a príčinné-následné súvislosti;
- uplatniť základy kritického čítania, t. j. vie vnímať väčšinu problémov nastolených textom a identifikuje explicitné chyby a protirečenia, ktoré sa v texte nachádzajú;
- vyjadriť súvislé a logicky usporiadané ústne prejavy s rôznym cieľom pre špecifické publikum na témy, ktoré sú blízke jeho osobným a odborným záujmom;
- sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť;
- bez prípravy začať, udržiavať a ukončiť komunikáciu na akúkoľvek jemu blízku všeobecnú a odbornú tému;
- aktívne sa zapojiť do diskusie, svoj prejav formulovať zrozumiteľne a pokojne; dokáže sa pohotovo zorientovať v komunikačnej situácii a jasne reagovať zrozumiteľnou odpoveďou alebo otázkou;
- dodržiavať zásady spoločenskej komunikácie, dokáže komunikačnej situácii vhodne prispôbiť stratégiu, charakter a tón komunikácie;
- vytvoriť štruktúrovaný a kompozične zrozumiteľný text, ktorý mu je blízky témou alebo odbornosťou;
- pri tvorbe textu uplatniť logické, časové a príčinné-následné súvislosti textu a požiadavky slovosledu v súlade s komunikačnou situáciou.

Viacjazyčnosť

Absolvent dokáže:

- pochopiť hlavné body jasnej štandardnej reči o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva vo svojom živote. Rozumie zmyslu mnohých rozhlasových alebo televíznych programov o aktuálnych udalostiach a témach osobného či odborného záujmu, keď je prejav relatívne pomalý a jasný;
- porozumieť textom, ktoré pozostávajú zo slovnej zásoby často používanej v každodennom živote alebo ktoré sa vzťahujú na jeho prácu;
- zvládnuť väčšinu situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí daným cudzím jazykom. Dokáže nepripravený vstúpiť do konverzácie na témy, ktoré sú známe, ktoré ho osobne zaujímajú, alebo ktoré sa týkajú osobného každodenného života;
- spojiť slovné spojenia jednoduchým spôsobom tak, aby opísal skúsenosti a udalosti, vlastné sny, nádeje a ambície. Stručne dokáže uviesť dôvody a vysvetlenia názorov a plánov, vyrozprávať príbeh alebo zápletku knihy či filmu a opísať vlastné reakcie;
- napísať jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú mu známe alebo ho osobne zaujímajú, alebo napríklad aj e-maily opisujúce jeho skúsenosti a dojmy.

Matematická kompetencia a kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve

Absolvent dokáže:

- efektívne aplikovať matematické princípy a postupy v rámci svojho odboru;
- komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky vrátane štatistických údajov

- a grafov;
- chápať vedu ako proces bádania rôznymi metódami vrátane pozorovania a riadených experimentov, logicky a racionálne myslieť pri overovaní hypotéz;
- aktívne sa zaujímať o etické otázky a podporu bezpečnosti a environmentálnej udržateľnosti, najmä pokiaľ ide o vedecko-technický pokrok v súvislosti s jednotlivcom, rodinou, komunitou a celosvetovými otázkami.

Digitálna kompetencia

Absolvent dokáže:

- používať digitálne technológie na podporu svojho aktívneho občianstva a sociálneho začlenenia, spoluprácu s ostatnými a kreativnosť pri dosahovaní osobných, sociálnych alebo obchodných cieľov s uvedomením si príležitosti, obmedzení, vplyvov a rizík, ktoré predstavujú; kriticky pristupovať k platnosti, spoľahlivosti a vplyvu informácií a údajov dostupných vďaka digitálnym prostriedkom a poznať právne a etické zásady súvisiace s prácou s digitálnymi technológiami;
- chrániť informácie, obsah, údaje a digitálne identity, ako aj rozoznávať softvéry, zariadenia, umelú inteligenciu alebo roboty a efektívne s nimi pracovať;
- chápať všeobecné zásady, mechanizmy a logiku vyvíjajúcich sa digitálnych technológií a poznať základné funkcie a spôsoby použitia rôznych zariadení, softvérov a sietí.

Osobná a sociálna kompetencia a schopnosť učiť sa

Absolvent dokáže:

- starať sa o svoj fyzický a duševný rozvoj, uvedomovať si dôsledky nezdravého životného štýlu a závislostí;
- kriticky uvažovať o svojich vlastných predsudkoch a stereotypoch a o tom, čo sa za nimi skrýva;
- preukázať istotu vo svoje schopnosti zvládnuť výzvy v živote;
- dôsledne dodržiavať svoje záväzky voči iným;
- pri práci podporovať druhých aj napriek rozdielnym názorom;
- identifikovať zdroje učenia sa, vybrať najspoľahlivejšie zdroje informácií alebo uskutočniť zodpovedný výber z existujúcich možností;
- použiť explicitné a definovateľné kritériá, princípy alebo hodnoty pri tvorbe úsudkov.

Občianska kompetencia

Absolvent dokáže:

- rešpektovať ľudí, ktorí majú odlišné názory v oblasti politiky a vierovyznania;
- vykonávať povinnosti aktívneho občana na miestnej, národnej alebo globálnej úrovni;
- porozumieť rôznym spôsobom, akými občania môžu ovplyvňovať politiku;
- kriticky uvažovať o vplyve propagandy na život jednotlivca, spoločnosti a vývoj súčasného sveta;
- zhodnotiť vplyv spoločnosti na svet prírody, napríklad z hľadiska rastu a vývoja populácie, spotreby prírodných zdrojov.

Kompetencia v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu

Absolvent dokáže:

- vyhľadávať možnosti spoznať iné kultúry s cieľom spoznať tradície a iný pohľad na svet;
- zaujať otvorený postoj a rešpekt k rôznorodosti kultúrneho prejavu, ako aj etický a zodpovedný prístup k intelektuálnemu a kultúrnemu vlastníctvu;
- poznať miestnu, národnú, regionálnu, európsku a globálnu kultúru a jej prejavy vrátane jazyka, dedičstva a tradícií či kultúrnych produktov a porozumieť tomu, ako sa tieto prejavy môžu navzájom ovplyvňovať a ako môžu ovplyvňovať názory jednotlivca.

5.3. Odborné kompetencie

Pre všetky študijné odbory skupiny 76 Učiteľstvo sú záväzné tieto výkonové štandardy:

a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- definovať a vysvetliť základné pojmy z pedagogiky,
- vymedziť podmienky, princípy, obsah, stratégie metódy, prostriedky a formy edukačnej práce s dôrazom na celoživotné vzdelávanie,
- vysvetliť špecifiká edukačnej činnosti a integrácie osôb so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- definovať a vysvetliť základné pojmy zo psychológie,
- pomenovať a popísať základné psychické procesy a stavy, štruktúru a dynamiku osobnosti,
- vysvetliť zvláštnosti sociálneho prostredia, pomenovať sociálne roly a sociálne skupiny v priebehu života človeka,
- vymedziť zásady duševnej hygieny, popísať náročné životné situácie a metódy ich zvládania,
- vybrať a vysvetliť príklady metód a techník sebapoznania, sebahodnotenia, sebaregulácie, seba výchovy a sebatvorby,
- vybrať príklady metód a techník hodnotenia vlastnej práce a práce iných, odôvodniť ich výber a význam využitia,
- vysvetliť ľudské práva, práva dieťaťa a základné právne normy odboru,
- načrtnúť, odôvodniť etické princípy profesie,
- popísať anatómiu a fyziológiu ľudského tela,
- analyzovať procesy živej prírody a vzájomný vzťah človeka a prírody,
- vysvetliť zásady zdravého životného štýlu, hygieny a prevencie,
- popísať vybavenie lekárničky a uviesť príklady jej použitia,
- vysvetliť základné postupy poskytnutia prvej pomoci,
- pomenovať príslušnú dokumentáciu v odbore a uviesť príklady jej použitia.

b) Požadované zručnosti

Absolvent vie:

- analyzovať nadobudnuté poznatky a aplikovať ich v praxi,
- uplatňovať poznatky zo psychohygieny, metódy a techniky seba poznania, sebaregulácie, seba výchovy, na zvládanie stresov a rizík povolania,
- uplatňovať základné právne normy a pravidlá bezpečnosti pri práci a ochrane zdravia pri práci,
- poskytnúť základnú prvú pomoc pri úrazoch a drobných poraneniach, pri stavoch ohrozujúcich život,
- citlivo a taktne komunikovať s ľuďmi,
- uplatňovať etické princípy v správaní a konaní,
- vytvoriť vecne, štylisticky i gramaticky správne písomnosti pracovného i osobného charakteru,
- zodpovedne narábať s informáciami, pracovať s odbornou literatúrou a inými zdrojmi informácií,
- uplatňovať praktické zručnosti v oblasti informačno-komunikačných technológií,
- vytvárať prostredie dôvery, bezpečia, optimizmu.
- samostatne a aktívne *zvládať riešenia* každodenných pracovných situácií.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- empatiou, toleranciou,
- trpezlivosťou, vytrvalosťou, flexibilitou, kreativitou,
- komunikatívnosťou, priateľskosťou, prosociálnym správaním,
- spoľahlivosťou, presnosťou,
- primeraným sebahodnotením, sebadisciplínou,
- emocionálnou stabilitou,
- diskretnosťou a zodpovednosťou,

- iniciatívnosťou, adaptabilnosťou, tvorivosťou,
- asertívnosťou, altruizmom,
- schopnosťou zvládať záťažové životné situácie,
- schopnosťou pracovať v tíme i samostatne.

5.4. Výkonové vzdelávacie štandardy špecifické pre študijný odbor

Teoretické vzdelávanie – Výkonové štandardy

Absolvent má:

- definovať a vysvetliť základné pojmy zo všeobecnej pedagogiky, špeciálnej pedagogiky, sociálnej pedagogiky, všeobecnej psychológie, sociálnej psychológie, vývinovej psychológie, psychológie osobnosti, patopsychológie a psychohygieny,
- popísať, vysvetliť podmienky, princípy, obsah, metódy, prostriedky a formy edukačnej práce,
- popísať školskú sústavu v Slovenskej republike,
- orientovať sa v štátnych a školských vzdelávacích a výchovných programoch a v obsahu vzdelávania v jednotlivých predmetoch,
- definovať a aplikovať aktuálne právne normy týkajúce sa školskej legislatívy,
- popísať a prezentovať integráciu detí a žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami medzi intaktné deti a žiakov,
- vysvetliť špecifiká edukačnej práce a integrácie detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- vysvetliť princípy inkluzívneho vzdelávania,
- popísať a upraviť vzdelávací obsah a zaradenie špeciálnych aktivít zodpovedajúcich deťom a žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a ich integrácii do usporiadania denných činností pre intaktné deti a žiakov,
- popísať a prezentovať alternatívne formy komunikácie (augmentatívna a alternatívna komunikácia),
- identifikovať mieru a závažnosť zdravotného postihnutia dieťaťa a žiaka
- rozpoznať, analyzovať a riešiť sociálno-patologické javy a poruchy správania sa dieťaťa a žiaka,
- charakterizovať základy prevencie a nápravy sociálno-patologických javov a porúch správania sa dieťaťa a žiaka,
- rozpoznať a analyzovať zákonitosti psychického a fyzického vývinu detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- definovať a popísať druhy, zákonitosti a podmienky učenia, efektívnosť a organizáciu vyučovania, osobitosti výchovného pôsobenia,
- identifikovať psychologické a sociálne faktory učenia sa detí a žiakov,
- analyzovať štýly učenia sa individuálne začlenených detí a žiakov,
- rozpoznať zvláštnosti sociálneho prostredia, pomenovať sociálne roly a sociálne skupiny v priebehu života človeka, a identifikovať, v spolupráci s pedagógom, sociokultúrny kontext vývinu a sociokultúrne špecifiká dieťaťa a žiaka,
- objasniť za pomoci príkladov špecifické jazykové a kognitívne problémy detí a žiakov z odlišného kultúrneho alebo sociálne znevýhodneného prostredia ovplyvňujúce ich vzdelávanie v škole,
- definovať, analyzovať ciele a obsah kompenzačných aktivít, zapájanie rodiny do kompenzačných aktivít,
- rozlišovať špecifiká vývinových období človeka so zameraním na predškolský a školský vek,
- popísať a odôvodniť pravidlá pedagogickej komunikácie,
- popísať a porovnať alternatívne školy a koncepcie výchovy,
- prezentovať formy a metódy spolupráce s rodinou a podieľať sa na ich realizácii,
- definovať základné bezpečnostné a hygienické opatrenia v podmienkach školy, školského zariadenia,
- orientovať sa v odbore súčasných informačno-komunikačných technológií a ich využití v edukačnom procese,

- charakterizovať záujmové voľnočasové aktivity (spevácke, hudobné, pohybové, výtvarné, pracovné, dramatické).

Praktická príprava – Výkonové štandardy

Absolvent vie:

- plánovať, organizovať, realizovať a vyhodnocovať edukačné činnosti, určovať ciele, prostriedky a postupy svojej práce (podľa pokynov pedagóga),
- projektovať, organizovať, realizovať a vyhodnocovať edukačné a voľnočasové aktivity podľa pokynov pedagóga,
- pomáhať deťom a žiakom pri osvojovaní si učiva a požadovaných kompetencií a pri príprave na vyučovanie,
- integrovať deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami medzi ostatné deti a žiakov,
- v spolupráci s pedagógom analyzovať a riešiť sociálne a sociálno-patologické javy detí a žiakov,
- spolupodieľať sa na riešení problematiky individuálne začlenených detí a žiakov v predprimárnom, primárnom a sekundárnom vzdelávaní v edukačnom procese,
- utvárať nevyhnutné podmienky na prekonávanie jazykových, kultúrnych a sociálnych bariér detí a žiakov pri zabezpečovaní výchovno-vzdelávacieho procesu,
- rozvíjať kultúrne špecifiká vo výchovných aktivitách,
- rozvíjať sociálne zručnosti, postoje a kultúrnu identitu dieťaťa a žiaka,
- v spolupráci s pedagógom analyzovať a hodnotiť správanie dieťaťa a žiaka,
- komunikovať a spolupracovať s rodičmi, pedagogickými a odbornými zamestnancami a sociálnymi partnermi školy,
- dodržiavať BOZP a PO, hygienické predpisy v reálnych podmienkach školy/výchovného zariadenia,
- poskytnúť prvú pomoc pri drobných úrazoch a poraneniach, pri život ohrozujúcich poraneniach a úrazoch,
- využívať informačno-komunikačné technológie, didaktickú techniku vo svojej práci, v praktických činnostiach, v riešení projektov z pedagogickej oblasti, vo voľnočasových aktivitách,
- pomáhať deťom a žiakom z odlišného kultúrneho alebo sociálne znevýhodneného prostredia adaptovať sa na školské prostredie a zvládanie vzdelávacích požiadaviek,
- pracovať s osobnými údajmi detí a žiakov v zmysle platnej legislatívy a rodín diskkrétne a spoľahlivo; pracovať v tíme,
- rozvíjať sebaobslužné činnosti detí a žiakov so zdravotným postihnutím potrebné pre zvládnutie bežných úkonov na vyučovaní a na mimoškolských aktivitách,
- analyzovať, hodnotiť a utvárať prosociálne cítenie a správanie dieťaťa a žiaka osvojovanie si mravných návykov, utváranie základov kultivovaného správania,
- prezentovať nenásilné riešenie konfliktov a kooperatívne správanie.
- identifikovať psychologické a sociálne faktory a štýly učenia sa detí a žiakov,
- používať didaktické pomôcky, prístroje a zariadenia v súlade s predpismi BOZP a pracovnými postupmi,
- preukázať samostatnosť a tvorivosť v práci,
- realizovať edukačnú prácu v reálnych podmienkach školy pod vedením skúseného pedagóga z praxe,
- preukázať kultúru vo verbálnej a neverbálnej komunikácii,
- viesť a/alebo napomáhať pri plánovaní, organizovaní a realizácii činností voľnočasových aktivít (speváckych, hudobných, pohybových, výtvarných, dramatických a iných) s využitím individuálnych, skupinových alebo hromadných foriem výchovy,
- rozvíjať špecifické schopnosti detí a žiakov,
- rozvíjať verbálnu a neverbálnu komunikáciu v práci s deťmi žiakmi
- používať osobný počítač, pracovať s textovým editorom, tvoriť tabuľky, pracovať s tabuľkami, grafmi, číselnými údajmi, databázami PC, tvoriť prezentácie,
- získavať informácie a komunikovať prostredníctvom internetu.

5.5. Kompetencie v oblasti finančnej gramotnosti

Národný štandard finančnej gramotnosti veria 1.2 vymedzuje šírku poznatkov, zručností a skúseností v oblasti finančného vzdelávania a manažmentu osobných financií. NŠFG je usporiadaný do šiestich tém: **Finančná zodpovednosť spotrebiteľov; Plánovanie, príjem a práca; Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov; Úver a dlh; Sporenie a investovanie, Riadenie rizika a poistenie.** Jednotlivé témy sú rozpisované do čiastkových kompetencií.

Čiastkové kompetencie

- určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach
- stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov
- vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom
- posúdiť význam boja proti korupcii, podvodu, ochrany proti praniu špinavých peňazí
- identifikovať zdroje osobných príjmov
- vypracovať finančný plán
- vysvetliť daňový a odvodový systém
- zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania
- poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby
- prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov
- uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe
- popísať používanie rôznych metód platenia
- identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov
- mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov
- zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť
- vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite
- zhodnotiť investičné alternatívy
- vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie
- charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením
- charakterizovať komerčné poistenie

Pre tieto čiastkové kompetencie sú opísané poznatky, zručnosti a skúsenosti, ktoré by mali byť žiaci schopní preukázať.

Absolvent je schopný:

- Analyzovať aktívnu a pasívnu komunikáciu s finančnými inštitúciami.
- Uviesť príklady situácií, v ktorých sú osoby alebo subjekty oprávnené získavať osobné informácie/údaje.
- Vysvetliť základné práva a povinnosti spotrebiteľov na modelových situáciách (aj z pohľadu podnikateľa).
- Rozoznať, identifikovať cenové triky a klamlivé a zavádzajúce ponuky.
- Identifikovať bežné typy spotrebiteľských a finančných podvodov, vrátane on-line podvodov.
- Vysvetliť dohľad nad finančným trhom v Slovenskej republike – Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“.
- Vysvetliť rozdiel medzi Fondom ochrany vkladov a Garančným fondom investícií.
- Charakterizovať finančné inštitúcie a využívanie ich produktov a služieb cez internet.
- Vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí.
- Uviesť možnosti zamedzenia prania špinavých peňazí.
- Opísať postup oznámenia korupcie a oznámenia podvodu.
- Rozlišovať legálne a nelegálne podnikateľské aktivity.

- Rozlíšiť nominálnu mzdu, reálnu mzdu a cenu práce.
- Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátne príspevky a sociálne dávky, príjem z podnikateľskej činnosti).
- Opísať spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing).
- Zostaviť podnikateľský a finančný plán podniku – právnickej osoby.
- Vysvetliť možnosti, ako splácať dlhy.
- Navrhnuť spôsoby riešenia schodkového a prebytkového rozpočtu.
- Vysvetliť rozdiel medzi priamymi a nepriamymi daňami.
- Charakterizovať daňový a odvodový systém v Slovenskej republike.
- Identifikovať položky bežne odpočítavané z hrubej mzdy.
- Vymedziť a porovnať právne formy pre oblasť podnikania.
- Vyhľadať základné právne predpisy pre oblasť podnikania.
- Opísať prejavy a dôsledky negatívnych javov, ako je korupcia, zneužívanie finančných prostriedkov EÚ, lobing, rodinkárstvo, nekalé marketingové aktivity a nelegálne podnikateľské aktivity, konštruktívne diskutovať o tom, ako sa k nim osobne postaviť a ako s nimi bojovať.
- Vysvetliť postup založenia a vzniku živnosti alebo iného podnikateľského subjektu v styku s verejnou správou.
- Vysvetliť obvyklé spôsoby nakladania s voľnými finančnými prostriedkami.
- Zhodnotiť ako vplýva spotreba na úspory a/alebo investície.
- Stanoviť si kroky na dosiahnutie krátko, stredne a dlhodobých finančných cieľov.
- Analyzovať vplyv inflácie najmä na hodnotu peňazí, príjem, kúpnu silu, výnosy z investícií.
- Rozlíšiť charakter práce finančného sprostredkovateľa, odborníka na finančné poradenstvo a daňového poradcu.
- Vysvetliť tvorbu ceny na základe nákladov, zisku, DPH.
- Kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou a porozumieť úlohám marketingu.
- Používať kurzový lístok pri výmene peňazí.
- Zvoliť vhodné platobné nástroje (bez/hotovostné úhrady, inkasá, platobné karty a pod.).
- Vysvetliť rozdiel medzi využívaním osobného a podnikateľského účtu.
- Vysvetliť algoritmus zloženého úročenia.
- Charakterizovať ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN), úrokovú mieru, fixáciu, predčasné splatenie úveru.
- Navrhnuť výber najvhodnejšieho finančného produktu vzhľadom na svoje potreby.
- Identifikovať rôzne druhy úverov a ich zabezpečenie (vrátane úverov na bývanie resp. hypotekárnych úverov).
- Uviesť rozdiel pri poskytovaní úveru pre bežného občana a pre podnikateľa.
- Vysvetliť spôsoby vyrovnania opätovného zadlženia.
- Posúdiť účel vyhlásenia (osobného) bankrotu a jeho možné dôsledky na majetok, zamestnanosť, cenu a dostupnosť úverov.
- Zhrnúť práva dlžníkov a veriteľov, týkajúce sa zrážok zo mzdy a odňatia majetku v prípade nezaplatenia dlhu (exekúcia).
- Uviesť rozdiel medzi sporením a investovaním.
- Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie.
- Porovnať hlavné črty úročených účtov vo finančných inštitúciách (bežné účty, sporiace účty, termínované vklady).
- Porovnať riziká a výnosy z rôznych typov investícií (vrátane výnosov z podnikateľskej činnosti a dôchodkového sporenia).
- Popísať výber vhodného poisťného produktu s ohľadom na vlastné potreby.
- Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.
- Demonštrovať na konkrétnom príklade, aké druhy verejného poistenia je potrebné platiť pri brigádnickej činnosti študentov.
- Charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier.

- Vedieť rozlíšiť verejné a komerčné poistenie.
- Uviesť druhy poistenia, ktoré sa môžu vzťahovať na náhodné poškodenie majetku alebo zdravia inej osoby.
- Vysvetliť rozdiel medzi poistením vlastného majetku a poistením zodpovednosti súvisiacej s vlastníctvom majetku.
- Vysvetliť podstatu a význam životného poistenia.